

8. Класифицирана информация (КИ). Достъп до обществена информация (ОИ), (И)

-Закон за защита на КИ (ЗЗКИ)

-Правилник за прилагането на ЗЗКИ (Правилника)

КИ - КИ е И, представляваща **държавна или служебна тайна**, както и чуждестранната КИ, предоставяна от друга държава или от международна организация, доколкото влязъл в сила международен договор, по който Р. България е страна, не предвижда друго.

КИ-Защитена от закон тайна, достъпът до която е строго определен (само за определени лица, до определен тип И, за специфични цели)

Видове:

1) **Държавна тайна** = КИ, определена в **специален списък**, нерегламентиранят достъп до която би създал **опасност** за или би **увредил интересите на Р.България**, свързани с националната сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред. **Обхваща 3 категории И:**

-И, свързана с отбраната на страната

-И, свързана с външ. политика и вътр. сигурност на страната

-И, свързана с икономическата сигурност на страната

2) **Служебна тайна** = КИ, която се създава или съхранява от държ. Органи/ органите на местното самоуправление, която не е държ. тайна, но нерегламент. достъп до която би се отразил неблагоприятно на интересите на държавата или би увредил друг правнозащитен интерес. Правна уредба в спец. правни актове, не в ЗЗКИ

3) **Чуждестранна КИ** – може да се регулира от други правила съгласно чуждото законодателство или международни договори. КИ,

предоставена от друга държава или международна организация по силата на международен договор, по който Р. България е страна.

Нива на класификация за сигурност на информацията

В зависимост от степента на чувствителност на И и значимостта ѝ за националната сигурност и интересите на страната, И се класифицира в няколко категории за сигурност (грифове):

-**За служебно ползване** = служебна тайна

-Държавна тайна

-**Поверително** = държавна тайна, **нерегламентираният достъп до която би застрашил** суверенитета, независимостта или териториалната цялост на Р. България или нейната външна политика и международни отношения, свързани с нац. сигурност, **или би могъл да създаде опасност от възникване на вреди**, или да причини такива вреди в областта на нац. сигурност, отбраната, външната политика или защитата на конституционно установения ред

-**Секретно** = **във висока степен, труднопоправими или големи вреди**

-**Строго секретно** = **изключително висока степен, непоправими или изключително големи вреди**

-**За още по-чувствителна информация** (напр. когато характерът на информацията или межд. договор, по който Р. България е страна, налагат допълнителна защита) може да се определят **допълнителни маркировки**

Компетентни органи

• **Държавна комисия по сигурността на информацията/ДКСИ** = държавният орган, който осъществява

политиката за защита на КИ в страната; 5 членове, избрани от Министерския съвет. ДКСИ организира, осъществява, координира и контролира дейността по защитата на КИ и осигурява еднаквата защита на КИ. Множество правомощия

-Служби за сигурност = Държавната агенция „Разузнаване“, Националната служба за охрана, ДАНС ...

-Служби за обществен ред = Главна дирекция „Национална полиция“, Главна дирекция „Жандармерия...“

-Организационни единици = органите на държавна власт и техните администрации, администрацията на европейските делегирани прокурори, Министерството на отбраната ...

-Служител по сигурността на И = Ръководителят на организационната единица ръководи, организира и контролира дейността по защита на КИ.

-Административни звена по сигурността на И = Доколкото обемът на КИ може да е голям за изпълнение задачите и функциите на служителя по сигурността на И, към него могат да се създават административни звена по сигурността.

Защита на КИ:

-Защитата на КИ е комплекс от организационни, физически и технически мерки за предотвратяване на нерегламентиран достъп до материали, документи, техника и съоръжения, класифицирани като държавна или служебна тайна: Физическа сигурност, Документална сигурност, Персонална сигурност (принцип „необходимост да се знае“), Криптографска сигурност, Сигурност на комуникационните и информационните системи, Индустриална сигурност (приложима към трети лица-доставчици)

Достъп до обществена информация

- **Основна логика** - гражданското общество осъществява контрол върху дейността на администрацията и всички публични институции
- **Правна рамка** – Закон за достъп до обществ. информация (ЗДОИ)
- **Определение** = всяка И, свързана с обществен. живот в Р. България и даваща възможност на гражданите да си съставят собствено мнение относно дейността на задължените по закона субекти

Задължени субекти:

-държавните органи, техните териториални звена и органите на местното самоуправление

-всички публичноправни субекти, различни от посочените органи, включително публичноправните организации (критерий: повече от половината от доходите му са от публични средства; повече от половината от членовете на техните управляващи / контролиращи органи се назначават от държавни органи; те са обект на управленски контрол от държавните органи; лечебни заведения с повече от половината от доходите си от публични средства, библиотеки, общес. библиотеки, музеи или архиви, финансирани с публични средства)

-физически и юридически лица относно извършвана от тях дейност, финансирана със средства от държавен бюджет и със средства от фондове на ЕС/ предоставени от ЕС по проекти

-Оправомощени да искат достъп до обществена информация: Бълг. граждани; Чужденците; Лицата без гражданство; Юрид. лица

2 вида обществена информация:

-Официална обществена И = тази, която се съдържа в актовете на държавните органи и на органите на местното самоуправление при осъществяване на техните правомощия

-Служебна обществена И - събира се, създава и съхранява във връзка с официалната И, както и по повод дейността на органите и техните администрации(не се съдържа в актове)

Достъп до официална обществена информация:

-Достъпът до официална информация, която се съдържа в нормативни актове, се осигурява чрез обнародването им.

-За др. обществена И –когато това е предвидено със закон или по решение на органа, който я е създал, се осигурява чрез обнародване

-Достъпът до официална информация, извън тези случаи, е свободен и се осъществява по реда на ЗДОИ

Достъп до служебна обществена информация(ОИ):

- задължение за информирание на обществеността за своята дейност чрез публикуване или съобщаване в друга форма (напр. когато тази И може да предотврати заплахата за живота, здравето и безопасността на гражданите или на тяхното имущество

- Задължение за:

-Периодично публикуване на актуална И за компетенциите, дейностите и др., извършвани от административните структури в изпълнителната власт

-Годишен отчет за получени искания за достъп до обществена И и за повторно използване на И от публичния сектор

Достъп до обществена информация:

- **Платформа за достъп до ОИ-единна**, централна, публична уеб базирана инф. с-ма, която осигурява заявяване на достъп и публикуване на ОИ; поддържа се от администрация на МС
- **Достъп до И за средствата за масова И** (лица с управляващи/контролни функции, лица, осъществяващи редакторската политика; финансови резултати на собственика на средството за масова информация и т.н.)
- **Достъп чрез административна процедура по ЗДОИ** (преглед на И – оригинал или копие, или чрез публичен общодостъпен регистър; устна справка; копия на материален носител...)
- **Санкции** за непредоставяне на достъп – налагат се от съответен орган, където длъжностното лице, което е отказало достъп, работи или за другите задължени лица като публичноправни организации – Министерство на ЕУ
- ЗДОИ също регулира **различен административен режим** за повторно използване на информацията от обществения сектор

Правото е създадо **правен режим** за защита на КИ. Различни класификационни нива в зависимост от естеството и чувствителността ѝ. **Сложен административен апарат** от органи, участващи в неговата защита. Правото е създадо **правен режим** за достъпа до ОИ. Основна цел: **контрол** върху изпълнението на публични дейности, изразходване на публични средства, упражняване на публични правомощия